

ЦПАСВ № 139/28.08.2017г.

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд
на тема: **„ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ФАКТОРИ,
ДЕТЕРМИНИРАЩИ ВЪРХОВИТЕ СПОРТНИ ПОСТИЖЕНИЯ
НА БЪЛГАРСКИТЕ ФЕХТОВАЧИ В ПЕРИОДА 1950-1990 г.“**
за присъждане на научната степен „Доктор на науките“

Автор на дисертационния труд: проф. Красимир Лазаров Петков, доктор

Рецензент: проф. Бисер Максимов Цолов, дн

I. Биографични данни - професионална, научно-изследователска и обществена дейност на кандидата

Дисертационният труд „Идентифициране на основните фактори, детерминиращи върховите спортни постижения на българските фехтовачи в периода 1950-1990 г.“ на проф. Красимир Петков е логично следствие от неговата многогодишна професионална (състезателна, треньорска, преподавателска, научна и ръководна) дейност.

Проф. Петков е роден през 1963 г. в София. През 1976 г. започва тренировъчни занимания по фехтовка в ЦСКА, като с това слага началото на богатия си и много успешен състезателен път. Два пъти е индивидуален държавен шампион по рапира за мъже, отборен шампион – 10 пъти с ЦСКА, Академик (София) и НСА, медалист от множество международни турнири, национален състезател от 1981 г. до 1994 г., майстор на спорта от 1986 г. Впоследствие е треньор с постигнати редица успехи. С отбора на НСА има над 40 отборни и индивидуални титли от студентски първенства на рапира, сабя и шпага. От държавни първенства има над 15 отборни и индивидуални титли на трите вида оръжия. Бил е треньор на множество национални състезатели на рапира и шпага. А през 2005 г. е избран за треньор №1 на България по фехтовка. Впоследствие е заемал различни ръководни длъжности в Българска федерация по фехтовка, включително е бил председател на федерацията и на съдийската комисия към нея. През 2002 г. е провел първата

демонстрация в България по фехтовка за хора със специални нужди и за деца със слухови проблеми, а по-късно разработва и програма за занимания с фехтовка за тях.

Образователният, преподавателският и научният му път са свързани тясно с НСА „Васил Левски“. Той притежава две професионални квалификации – „треньор по фехтовка“ и „учител по физическо възпитание“, в резултата на завършването си на Академията (тогава ВИФ „Г. Димитров“) през 1989 г. През 2005 г. придобива ОНС „Доктор“. През 2007 г. е избран за доцент в НСА, а от 2014 г. е професор. От 2008 г. до 2016 г. е ръководител на Център ОКС „Магистри“ и на катедра „Тежка атлетика, бокс, фехтовка и спорт за всички“. Той е с важен принос за разкриването на редица магистърски програми в Академията. От 2016 г. е декан на тренировъски факултет и успоредно с това става ръководител на магистърската програма „Спорт, фитнес, здраве“.

Към казаното бих добавил, че проф. Красимир Петков проявява висока активност в своята научно-преподавателска, трудово-професионална и обществена дейност. Той е изявен преподавател в НСА „В. Левски“, водещ лекции и упражнения в ОКС „Бакалавър“ и „Магистър“, както и в ОНС „Доктор“. Преподава и в специализации, организирани от Центъра за следдипломна квалификация. Участвал е в редица научноизследователски и образователни проекти, в международни научни конференции и в ръководството на световния конгрес по клинично хранене. Научен ръководител е на докторанти, някои от които вече са защитили успешно своите докторски трудове.

II. Структура, съдържание, специфика и процедура на дисертационния труд

Преди да премина към рецензиране на дисертационния труд бих искал да подчертая, че имах възможност да участвам в състава на научното жури за присъждането на академичната длъжност „Професор“ на колегата Петков. Конкурс, в който той участва с общо 39 научни труда. Значителната част от представената научна продукция тогава бе посветена на предметната област „Фехтовка“ – образователния процес на кадрите, обучението и тренировката по вида спорт, исторически аспекти и др. Нещо, което остави в мен убеждението, че

научно-изследователският опит на проф. Петков в тази област е изключително голям и логично продължение на този опит е написването от него на „голям“ докторски труд.

Дисертационният труд на проф. Красимир Петков „Идентифициране на основните фактори, детерминиращи върховите спортни постижения на българските фехтовачи в периода 1950-1990 г.“ е структуриран в предговор, четири основни глави, използвана литература и приложения. Той е в обем от 325 страници и включва 119 фигури, 16 таблици и 30 приложения. За написването му са използвани 415 литературни източника, от които 196 на кирилица, 74 на латиница, 133 броя на в-к „Народен спорт“ и 12 интернет сайта.

Изследваният проблем в труда е актуален и по аналогия преносим в редица други спортове, особено що се отнася до индивидуалните. В изложението на проблема авторът възприема малко нетрадиционен, но използван подход. Като логично продължение на предговора в началото на труда той извежда хипотезата, целта, задачите, предмета, обекта, методиката и организацията (етапите) на изследването. Те са посочени ясно и в съответствие с цялостното изследване. Това, което според мен, би могло да се „пипне“ тук е свързано с по-доброто формулиране на научния проблем и малко по-стилистичното оформление на работната хипотеза. За доказването ѝ, както и за решаването на целта са изведени седем основни задачи и е използван инструментариум от четири метода. Цялостното изследване обхваща един немалък период от 8 години.

Първата глава е формулирана „Теоретични основи на проблема“. Тя включва шест раздела, които в логическа взаимовръзка разглеждат шест частични елемента на цялостния изследователски проблем. Много добро впечатление прави, че подходът за разработване на тази глава произтича не само от нейната логическа последователност, но и от гледна точка на нейното съдържателно и задълбочено аналитично анализиране. Положителните моменти тук са свързани с: извеждането на показатели,

детерминиращи върховите спортни постижения; извеждането на фактори, регламентиращи състезателната дейност във фехтовката; институционализиране и характеризирание на състезанията с рапира, шпага и сабя; извеждане на критериите за оценка на технико-тактическото майсторство на фехтовачите; извеждане на три типични варианта на лични доктрини при провеждане на фехтовалния бой и др. И всичко това е направено не само върху основата на литературен обзор и ретроспективен анализ, но и чрез съвременен индуктивно-дедуктивен логически анализ. Това от своя страна е послужило като стабилна основа за реализиране на цялостното изследване и за същинския анализ в него.

Втората глава е озаглавена „Цел, задачи, методи и организация на изследването“. На пръв поглед от наименованието на главата се остава с впечатление, че има повторение с текстовото съдържание, последващо предговора. В известна степен това е така, но доброто впечатление тук е свързано с факта, че хипотезата вече е разработена по-подробно, а също е стилистично и научно по-добре оформена. Вероятно е би могло да се помисли в този си вид тя или да бъде изведена по напред в раздела след предговора, или пък съдържанието на онзи раздел да бъде включено във втора глава.

Тази глава има подчертано ретроспективно-диагностичен и конструктивно-аналитичен характер. Положителното тук е, че са анализирани данни в различни, но допълващи се исторически периоди. Отразени и аналитично подкрепени са: системата за провеждане на състезания с моделирана схема на боевите действия; общата характеристика с изведени причини за състоянието на фехтовката в България до 1944 г.; резултатите от вътрешните състезания на рапира (мъже 1952-1990 г., жени 1955-1990 г.) и от международния спортен календар (мъже и жени 1968-1990 г.); резултатите от вътрешните състезания на шпага за мъже (1950-1990 г.) и от международния календар (1968-1990 г.); резултатите от вътрешните състезания на сабя за мъже (1950-1990 г.) и от международния календар (1968-1990 г.).

Както се вижда в конструктивно-аналитичното построяване на главата са използвани различни периоди, което има своето обективно обяснение. В значителна степен то е свързано с голямата трудност при събирането на информацията, вкл. големия ѝ обем, както и с желанието на автора тази информация да отразява абсолютно обективно изследваната проблематика.

Анализът дотук продължава в следващата, трета глава – „Обобщен анализ и оценка на резултатите от състезанията на рапира, шпага и сабя.“ Шест са аналитичните направления тук. Две са свързани с обобщен анализ и оценка на резултатите на рапира, съответно за мъже и жени, за периода 1968-1990 г. Две са свързани с анализ и оценка на резултатите за мъже, съответно на шпага и сабя. Едно е обобщаващо направление за всички състезания в периода 1950-1990 г. И в шестото направление се прави „Теоретичен анализ на състезанията в изследвания период“. Добро впечатление в тази глава прави и фактът, че анализираните данни са онагледени по подходящ за изследването начин.

Изводите, препоръките и приносите в дисертационния труд са отразени в четвъртата глава. Изведени са 7 обобщаващи извода, 5 конкретни препоръки и 13 научни приноса според автора.

По темата на дисертационния труд проф. Красимир Петков е публикувал 17 научни статии, с някои от които е участвал в научни конференции. Единадесет статии са самостоятелни, а останалите в съавторство. Авторефератът отговаря на дисертационния труд.

III. Научни приноси в дисертационния труд

В рецензията дотук посочих, макар и в по-сегментиран вид, редица от приносите на труда. Затова тук ще си позволя само да обобщя:

1. Трудът е актуален и иновативен. Изграден е върху изключително богатият опит на автора и върху задълбочен и многообхватен по обем ретроспективно-диагностичен и конструктивно-аналитичен анализ на изследвания научен проблем.
2. Дисертантът е приложил в изследването оригинален алгоритъм, включващ: идентифициране и анализиране на факторите, детерминиращи върховете постижения и регламентиращи

състезателната дейност във фехтовката; институционализиране и характеризиране на състезанията с рапира, шпага и сабя; извеждане на критериите за оценка на технико-тактическото майсторство на състезателите; анализ на типичните варианти на лични доктрини при провеждане на фехтовалния бой; разработване на система за класифициране на индивидуалните и отборните класирания в трите вида оръжие и др.

3. Осъщественият анализ в дисертационния труд дава възможност да бъдат изведени основни закономерности в развитието на фехтовалния спорт, което е предпоставка за по-добро и ефективно управление не само на тренировъчния процес, но и на фехтовката като цяло. Нещо, което може да бъде мултиплицирано (адаптирано) и в други видове спорт.
4. Извършено е задълбочено идентифициране и диференциране на основните причини за развитието на българския фехтовален спорт и са посочени някои алтернативи за подобряването му.
5. Предложени са оригинални класификационни модели с теоретико-приложна насоченост, които разглеждат развитието на фехтовалния спорт и постигането на високи резултати в него от позициите на систематологичния подход.

Ще подчертая, че трудът има и някои слабости. Те са свързани основно с необходимостта от: малко по-добро стилистично оформление на някои раздели и заглавия; отстраняване на допуснати повторения; малко по-добро оформление и изясняване на научния проблем и методологичния подход в изследването; по-детайлно извеждане на изводите и препоръките, тъй като изследването позволява това.

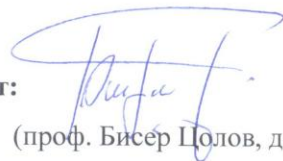
IV. Заключение.

Процедурата по разработката и защитата на дисертационния труд на тема „Идентифициране на основните фактори, детерминиращи върховите спортни постижения на българските фехтовачи в периода 1950-1990 г.“ с автор проф. Красимир Петков е в съответствие и отговаря на изискванията на: ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за придобиване на научната степен „Доктор на науките“ и за заемане на

академични длъжности в НСА „Васил Левски“. Трудът отговаря и на изискванията на Чл. 12, ал. 3 от ЗРАСРБ - съдържа теоретични обобщения и решения по значим научноприложен проблем и е оригинален принос в областта на спортната наука.

Гореизложеното ми дава аргументирано основание с убеденост да предложа на уважаемите членове на научното жури да оценят положително качествата на дисертационния труд на проф. Красимир Лазаров Петков, доктор. На тази основа да му бъде присъдена научната степен „Доктор на науките“ в Професионално направление 7.6 Спорт.

Рецензент:

(проф. Бисер Цолов, дн)